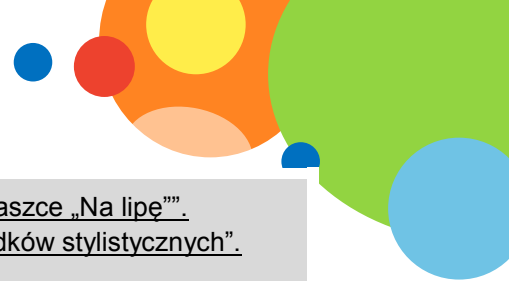

Scenariusz zajęć dla uczniów klasy III (III etap edukacyjny)

Temat	Hołd złożony naturze we fraszce J. Kochanowskiego „Na lipę”.
Cele	Uczeń: <ol style="list-style-type: none">1. Odczytuje sens całego tekstu (...). (1.1.1.)2. Wskazuje charakterystyczne cechy stylu danego tekstu, rozpoznaje zastosowane w nim środki językowe i ich funkcje w tekście. (1.1.4.)3. Korzysta ze słowników i leksykonów. (1.2.2.)4. Analizuje i definiuje znaczenia słów. (1.2.3.)5. Opisuje odczucia, które budzi w nim dzieło. (2.1.1.)6. Charakteryzuje postać mówiącą w utworze. (2.2.2.)7. Wskazuje funkcje użytych w utworze środków stylistycznych z zakresu słownictwa, składni, fonetyki. (2.2.4.)8. Przypisuje czytany utwór do właściwego rodzaju literackiego. (2.2.6.)9. Omawia (...) ponadczasowe zagadnienia egzystencjalne (...), dostrzega i poddaje refleksji uniwersalne wartości humanistyczne. (2.4.2.)10. Tworzy spójne wypowiedzi ustne. (3.1.1.)
Wykaz nabywanych umiejętności	<ol style="list-style-type: none">1. Czytanie tekstu ze zrozumieniem.2. Selekcja informacji zawartych w czytany tekście.3. Rozpoznawanie cech fraszki w czytany utworze.4. Poprawne posługiwanie się terminami: fraszka, archaizm, podmiot liryczny, epitet, porównanie, apostrofa, uosobienie.5. Odnajdowanie w tekście epitetów, porównań, apostrof, personifikacji i archaizmów.6. Analiza języka poetyckiego w utworze literackim.7. Analiza budowy wiersza.8. Rozpoznawanie w tekście literackim elementów obrazu poetyckiego odwołujących się do różnych zmysłów odbiorcy.
Metody	<ol style="list-style-type: none">1. Poszukująca (dyskusja).2. Problemowa (samodzielne dochodzenie do wiedzy).
Formy	<ol style="list-style-type: none">1. Praca z całą grupą.2. Praca indywidualna.
Środki dydaktyczne	<ol style="list-style-type: none">1. <u>Karta pracy pt. „Biografia J. Kochanowskiego”.</u>2. <u>Ekran interaktywny pt. „Fraszka „Na lipę””.</u>3. <u>Karta pracy pt. „Fraszka „Na lipę””.</u>4. <u>Karta pracy pt. „Definicje”.</u>

	5. <u>Ćwiczenie interaktywne pt. „Archaizmy we fraszce „Na lipę””.</u> 6. <u>Ćwiczenie interaktywne pt. „Grupowanie środków stylistycznych”.</u>
--	---

Proponowany czas zajęć	90 minut
-------------------------------	----------

Opis sposobu realizacji	Indywidualizacja nauczania uwzględniająca specjalne potrzeby edukacyjne
<ol style="list-style-type: none">1. Powitanie uczniów przez nauczyciela.2. Podanie tematu lekcji – zapisanie go w zeszytcie przez uczniów.3. Karta pracy pt. „Biografia J. Kochanowskiego”. Uczniowie zapoznają się z notatką biograficzną J. Kochanowskiego i podkreślają w tekście najważniejsze wydarzenia z życia poety.4. Ekran interaktywny pt. „Fraszka „Na lipę””. Uczniowie słuchają nagrania fraszki i czytają tekst.5. Karta pracy pt. „Definicje”. Uczniowie zapoznają się z definicją fraszki, umieszczoną na karcie pracy.6. Ćwiczenie interaktywne pt. „Archaizmy we fraszce „Na lipę””. Nauczyciel prosi uczniów, aby obliczyli szybko, jak dawno temu powstała ta fraszka (ponad 400 lat temu). Czy język, jakim posługiwał się poeta, jest dla nas w pełni zrozumiały? Wyświetla ćwiczenie interaktywne – uczniowie zaznaczają w tekście wyrazy, które uważają za przestarzałe. Wspólnie z nauczycielem wyjaśniają ich znaczenia, szukają współczesnych odpowiedników.7. Karta pracy pt. „Definicje”. Uczniowie zaglądną do kart pracy i zapoznają się z definicją archaizmu.8. Ustalenie z uczniami:	<p>W razie potrzeby nauczyciel rozdaje wybranym uczniom karty pracy z wydrukowanym tekstem fraszki.</p> <p>W razie potrzeby nauczyciel zadaje uczniom pytania pomocnicze, wskazuje odpowiednie fragmenty itd.</p>

- Kim jest podmiot liryczny? (lipa)
- Do kogo się zwraca? Kim jest adresat wypowiedzi? (gość, czyli każdy, kto czyta fraszkę; wskazanie zwrotu bezpośredniego do adresata, wprowadzenie pojęcia apostrofy, przeczytanie definicji z karty pracy)
- O czym mówi? (np. zaprasza do odpoczynku w cieniu swoich liści, podkreśla swoje zalety)

9. Analiza poetyckiego obrazu lipy. Liczba grup jest uzależniona od liczebności uczniów w klasie (3 lub 6). Każda z grup dostaje inne zadanie do wykonania:

Grupa I: W jaki sposób poeta opisuje lipę we fraszce?

- a) Poeta nadał lipie cechy ludzkie:
- lipa mówi (cichym szeptem)
 - przyrzeka (przyrzekam ja tobie)
 - obiecuje (umiem sprawić)

Grupa II: Jakie zalety lipy wymienia autor?

- b) Lipa jest gościnna, mądra, ocytana (autor wprowadził uosobienie)
- c) Autor podkreślił urok i zalety lipy:
- daje ludziom cień w upalne dni,
 - daje odpoczynek i wytchnienie,
 - daje schronienie ptakom,
 - z jej kwiatów pszczoły robią miód,
 - ptaki śpiewają w jej gałęziach.

Grupa III: Do jakich zmysłów odbiorcy odwołuje się utwór?

- d) Obraz wykreowany w wierszu oddziałuje na różne zmysły czytelnika:
- zmysł węchu – wonny kwiat;
 - zmysł dotyku – chłodne wiatry;
 - zmysł wzroku – kwitnące kwiaty, rozstrzelane cienie;
 - zmysł słuchu – słowicy, szpacy wdzięcznie narzekają,
 - cichy szept.

10. Grupy prezentują swoje ustalenia.

11. Nauczyciel wspólnie z uczniami ustala, jakie środki stylistyczne poeta zastosował w swym utworze. Omówienie środków stylistycznych zastosowanych

Grupy nie powinny liczyć więcej niż 5–6 osób.

Dzieląc uczniów na grupy, należy zwrócić uwagę na to, aby każda osoba, bez względu na kompetencje, mogła wziąć aktywny udział w wykonywaniu ćwiczenia i odnieść sukces na tym polu.

we fraszce:

- **epitety:** chłodne wiatry, wonny kwiat, pracowite pszczoły, cichy szept, słodki sen;
- **porównania:** „lecz mnie pan tak kładzie jako szczep najpłodniejszy w hesperyjskim sadzie”.

12. Ćwiczenie interaktywne pt. „Grupowanie środków stylistycznych”.

Uczniowie nazywają i grupują przykłady środków stylistycznych pochodzących z fraszki Jana Kochanowskiego.

13. Uczniowie przypominają sobie biografię poety i zastanawiają się, w którym okresie życia Jana Kochanowskiego mógł powstać ten utwór. Ustalają, że tak piękny poetycki obraz lipy jest wynikiem silnego związku Kochanowskiego z naturą, na łonie której czuł się zawsze najlepiej. Fraszka stanowi swego rodzaju hołd złożony przyrodzie.

14. Określenie nastroju wiersza: spokojny, słodki itd.

15. Analiza budowy wiersza:

- 13-sylabowe, długie wersy,
- rytm i akcenty,
- średniówki.

16. Zadanie domowe:

Napisz odpowiedź na zaproszenie skierowaną do lipy (podziękowanie lub odmowa). Zastosuj poważny, uprzejmy ton.